

ACC. N:R M. 14554:1-6.

Landskap: Öland Upptecknare: Fritz Carlsson, Alby, Skärkö
 Härad: Mönklaby Berättare: " " " "
 Socken: Hulterstad Berättarens yrke: f.d. hem. ägare
 Uppteckningsår: 1958 Född år 1881 i Stenåsa

FOLKLIVS-
 ARKIVET
 LUND

Vita dukar vid jordafärd. (ny. m.) s. 1.
 Lågnar och talesätt om kyrkklockor. s. 2.
 Kvickfiske. s. 3-6.

Lu F 65
 " 66
 " 67

Öland
Möckleby hd.
Hulterstads sn.
Uppt.år 1958

Inlämn. av f.d.hem.ägare Fritz Carlsson, Alby, Skärlov
född år 1881 i Stenåsa

M. 145541/

FOLKLIVSARKIVET

LUND.

L.U.F. 65.

Specialfrågelista.

Vita dukar vid jordafärd.

Förekom det att man band en duk, av något slag i seltyget på den häst som förde den döde till kyrkogården? (Angiv noga om bruket fortfarande förekommer eller om det har upphört. När upphörde det i så fall?) - Hur såg duken ut (storlek, färg, material)? - Vad kallade man duken? Var fästes duken? (vid selkroken, bogträna, betslet) Fästes duken på olika sätt för manligt och kvinnligt lik? - När band man fast duken? - Hur länge fick den sitta kvar? - Var gjorde man av duken sedan man kommit fram till kyrkogården? (Tog man den tillbaka hem? Var gjorde man i så fall av den därhemma?) - Fäste man den vid något gravkors på kyrkogården? Samlade man dukarna på något ställe vid kyrkogården? Användes duken vid botande av kreatur)?

Vet man hur gammalt bruket är? - Varifrån har det kommit? - Varför hade man detta bruk? - Hur förklarar man det? - Förekom en vit duk även innan man använde hästar vid jordafärder? Hur anbringades den vita duken då?

Förekom en vit duk vid dödsfall även i andra sammanhang än vid likfärden?

Sept. 1948.

*Har inget minne av, ej heller hört talas, om vita dukar förekommit här på orten i anfrågade fall.
Öland. Mj den 6-2-1958
Fritz Carlsson. född år 1881.*

Lmf 66

I min barndom kunde gammla personerna säga
att mysklockarna låddat lika. De kunde höra det
på ljudet.

Det troddes och bades för att jättarna
gjorde till klockanngen och försökte förstöra
de kristna kyrkorna! Vid sydöstra hörnet av
Stenåsa kyrkogård, ligger en stor sten, som
sägs vara dillslingad av en jätte, med avsikt
att krossa kyrkan. Plasten den strömmen något
på sidan om målet.

Det är inte mycket jag vet angående sagorna
om mysklockor. Jag bifogar ett tidningsutklipp
av Näsens tidning som säger att traditionen
om gjorda klockor ännu lever.

Landskap:

Oland

Berättare:

Fritj. Carlson

Härad:

Möcklby

Berättarens yrke:

F.d. Wärdshuset & Skolan anst. anst.

Socken:

Kustbygd

Berättarens adress:

Alby Skivbo

Uppteckningsår:

1958

Född år

1881

i

Stenså

Upptecknare:

Fritj. Carlson

Föreläsning om Beronneten den 6 - 2 - 1958
Gärdslösa gömda kyrkklocka
lockar alltjämt sina sökare

Den gamla traditionen om Gärdslösa nedgrävda kyrkklocka har ännu inte helt fallit i glömska. Den dolda klenoden lockar alltjämt fantasin och på årsmöte med Gärdslösa fornminnesförening härom dagen tillsatte man en kommitté med uppgift att försöka lokalisera klockan. Det blir föreningens ordf. hemmansägare Gunnar Petersson i Sättra, samt hemäg. Gustaf Petersson, N. Gärdslösa, och överlärare Ivan Gustafsson, som får handha den intressanta uppgiften.

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

Tröskfiske

Står berörda fiskevattnen är Österjön och upp-
=gifterna hänföra sig till åren 1890 - 1958.

Fiske med trök har bedrivits här på Öster-
=sjövattnen sedan minnens tider, och förekommer
ännu. Tröskfiske, eller snörfiske - som det
benämnes här, utövas av cykelfiskare och
- kände mest numera av bröjersfiskare som
har fiskat till hobby, och av somliga till
husbehov. Före sekelskiftet hade tröskfisket
stor betydelse för de då talrika cykelfiskarna.
Man fiskade "torsk" på trök och snöre.

Snöret vindades upp på en kulle, som
cån vindades ut och kraken och "bänk" -
bestod av. Kraken bestod av en ställd, c. 2
decimeter lång och böjd. En kulling lades fast
1/ eller fästes upp. "Bänk" som bestod av en
bit bly, eller järn som var fäst vid snöret

fämta broken. Sedan kastades ut öfver båtens
reling, och sedan väntade fisken på rapp. När
han bländade ett litet ögon i snöret, förtal han, an-
togs han snabbt och dras då tvärst till sig snöret
och dras torren in, i båten.

En annu brödfiskeredskep var "Reven"
Den bestod av en träribba, cirka 1 alm lång
vid denna var fästade 10 a 12 fisker, med lika
avstånd: en något tyngre "Sänke" fästades.

15. u 20 sådana "rev" sammanknyts.
En lina fastsätts vid en "rev" och hela tittsten=
=ringen sänktes till sjöbottnen. I den linnan

2/1 eller "tozslapp" och fiskarna plockades av
Numeralet har beaktats i någon vidare
ekonomisk betydelse.

Sjebra brokarna, knäptes för 30-40 år sedan, men
de övriga förfärdigades av fiskarna själv. Numera
knäpes alla bräkfiskerutskäp från fiskeredskepsaffären
sedan 15 a 20 år.

Fisk bete (agn) användes strömming, som
fångades i nät. Strömmingen delades i små
biter, och sattes på broken, så att den hölls fast av
kuddingen. Fanken högg, och fastnade på broken.

För flamm (fönätmedeltone) särskilda platser, der
torsten hälsar till. En sådan var "Slagerstad grund"
utanför min barndoms by. Slagerstad, i Stenåsa
botten. Den svenska amiralitetens kronan, år
1676 under Admiral Ploos Wyle, förläste under
en sjöslag mot danska flottan. Wraket ligger
der ännu, och har här alltid varit en god
fiskeplats. 183 man slogs av vågorna in till
kusten, och ligger begravna i Hulterslund
och Stenåsa kyrkogårdar. A Slagerstad grund

är avsevärdare 13 fammmar. De 9 ännu
gärdesmän hade en djurben i sin fäst
i båtens viking. för än "bådet" skulle läpa
låtare. Några kantläggningar, eller byggader
speciell för brofästets bedrivande finnes g.
ej heller någon fiskvärd. Östergårn är g.
lämplig därför